

Eğitim Fakültesi

Finlandiya Öğretmen Yetiştirme Modeli: Türkiye İçin Dersler

Finlandiya'da öğretmenler nasıl yetiştiriliyor? Yüksek lisans şartı, araştırmaya dayalı öğretmen eğitimi ve Türkiye ile karşılaştırmada dikkat edilmesi gerekenler.

Eğitim Fakültesi

Finlandiya Öğretmen Yetiştirme Modeli: Türkiye İçin Dersler

bote.web.tr

BELGE BİLGİLERİ

Belge kodu	BT-019
Yazı no	19
Sürüm	1.0
Sürüm tarihi	28 Eylül 2026
İçerik izi	FB46 4C80 1C89
Yayımlayan	bote.web.tr

GÜNCELLEK KONTROLÜ

Bu belgeyi kullanmadan veya paylaşmadan önce güncelliğinden emin olunuz. QR kodu okutun ya da adrese girin: elinizdeki sürümün güncel olup olmadığını ve sonradan düzeltilen bir hata bulunup bulunmadığını gösterir.

bote.web.tr/d/bt-019/1-0

Hatalar düzeltildikçe yeni sürüm yayımlanır; bütün değişiklikler sitede sürüm geçmişinde listelenir.

Bu belge tamamen ücretsizdir. Size satmaya çalışanlara itibar etmeyiniz.



Güncelliği kontrol et

İÇİNDEKİLER

- | | |
|--|--------------------------------|
| 1. Yüksek lisans şartı | 7. Kopyalamak mı, öğrenmek mi? |
| 2. Araştırmaya dayalı öğretmen eğitimi | 8. Sonuç |
| 3. Uygulama ve seçim | 9. Özet |
| 4. Türkiye ile karşılaştırma | 10. Sık sorulan sorular |
| 5. Türkiye için uygulanabilir bir fikir: araştırma temelli bitirme projesi | 11. Kaynaklar |
| 6. Finlandiya'da da her şey yolunda değil | 12. Atıf |

Uluslararası eğitim tartışmalarında Finlandiya'nın adı çoğu zaman öğretmenlerle birlikte anılır. Peki Finlandiya'da öğretmenler gerçekte nasıl yetiştiriliyor ve Türkiye bu deneyimden ne öğrenebilir? Bu yazıda Finlandiya'nın öğretmen yetiştirme modelini resmî ve akademik kaynaklara dayanarak özetliyor, Türkiye ile dikkatli bir karşılaştırma yapıyoruz.

Yüksek lisans şartı

Avrupa'nın eğitim sistemleri veri tabanı Eurydice'e göre Finlandiya'da sınıf öğretmenleri ve alan öğretmenleri için **yüksek lisans derecesi** gerekir; okul öncesi öğretmenleri için ise lisans derecesi yeterlidir.^[1] Sınıf öğretmenleri eğitim bilimleri alanında yüksek lisans yaparken, alan öğretmenleri kendi alanlarında yüksek lisans yapar ve buna ek olarak öğretmenlik için pedagojik çalışmaları tamamlar.

Bu yapı, öğretmen eğitiminin lisans ve yüksek lisansı kapsayan yaklaşık beş yıllık bir süreç olduğu anlamına gelir.

Araştırmaya dayalı öğretmen eğitimi

Finlandiya'da öğretmen eğitimi 1970'lerin sonunda üniversitelere bağlandı ve yüksek lisans derecesi öğretmenler için temel yeterlik hâline geldi. Tirri, Finlandiya'daki öğretmen eğitiminin son kırk yılını incelediği çalışmasında bu dönüşümün merkezinde **araştırmaya dayalı öğretmen eğitimi** fikrinin yer aldığını anlatır.^[2] Bu yaklaşımda öğretmen adayları eğitim araştırmalarını okuyup değerlendirmeyi, kendi uygulamalarını sistemli biçimde sorgulamayı öğrenir ve yüksek lisans tezi hazırlar.

Amaç öğretmenleri araştırmacıya dönüştürmek değil, sınıftaki kararlarını kanıta dayandırabilen ve kendi uygulamasını geliştirebilen profesyoneller yetiştirmektir.

Uygulama ve seçim

Finlandiya'da öğretmen adaylarının uygulama deneyimi, üniversitelerle yakın ilişki içinde çalışan uygulama okullarında yürütülür.^[1] Öğretmen eğitimi programlarına giriş ise seçicidir; adaylar yazılı sınavların yanı sıra öğretmenliğe uygunluklarını değerlendiren aşamalardan geçer.

Türkiye ile karşılaştırma

Ölçüt	Finlandiya	Türkiye
Temel model	Lisans + yüksek lisans (yaklaşık 5 yıl)	Dört yıllık eşzamanlı lisans
Öğretmenlik için derece	Yüksek lisans (okul öncesi hariç)	Lisans
Mezuniyet sonrası	Doğrudan istihdam	AGS ve Millî Eğitim Akademisi hazırlık eğitimi
Öne çıkan ilke	Araştırmaya dayalı öğretmen eğitimi	Alan ve meslek bilgisinin birlikte verilmesi

Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin ana modeli, alan ve meslek bilgisinin lisans boyunca birlikte verildiği eşzamanlı modeldir.^[3] 7528 sayılı Kanun'la mezuniyet sonrasına Millî Eğitim Akademisi'nde onar haftalık dört dönemlik bir hazırlık eğitimi eklendi.^[4] Yani iki ülke de öğretmen adaylarına lisans sonrasında ek bir hazırlık sunuyor; ancak Finlandiya bunu üniversitede yüksek lisans düzeyinde, Türkiye ise merkezî bir akademiye yapıyor.

Türkiye için uygulanabilir bir fikir: araştırma temelli bitirme projesi

Finlandiya modelinin en kolay uyarlanabilecek unsurlarından biri araştırma okuryazarlığıdır. Finlandiya'da öğretmen adayları yüksek lisans düzeyinde bir tez hazırlar.^[2] Türkiye'de öğretmenlik programları lisans düzeyinde olsa da benzer bir amaç, son sınıfta öğretmenlik uygulamasıyla birleştirilen küçük ölçekli bir **eylem araştırmasıyla** gerçekleştirilebilir: aday, uygulama okulunda gözlemlediği bir öğrenme sorununu tanımlar, bir çözüm dener, sonuçları toplar ve yorumlar.

Bu tür bir proje hem Finlandiya modelindeki "kanıta dayalı karar" alışkanlığını kazandırır hem de adayın portfolyosuna güçlü bir çalışma ekler. Uygulamanın başarısı ise uygulama okullarıyla fakülteler arasındaki iş birliğinin gücüne bağlıdır; Finlandiya'daki üniversiteye bağlı uygulama okulları tam da bu iş birliğinin kurumsallaşmış hâlidir.^[1]

Finlandiya'da da her şey yolunda değil

Finlandiya modelini idealleştirmemek gerekir. Ülkenin PISA'daki ortalama puanları 2000'lerin ortasından bu yana düşüş eğiliminde; OECD'nin PISA 2022 sonuçları da bu uzun dönemli düşüşü belgeliyor.^[5] Bu durum Finlandiya'da öğretmen eğitiminin değil, eğitim sisteminin bütününe ilişkin tartışmalara yol açtı: öğrenci profilindeki değişim, okul kaynakları ve dijitalleşmenin etkileri bu tartışmanın başlıkları arasında. Öğretmen eğitiminin niteliği önemli bir etken olsa da tek başına bir eğitim sisteminin başarısını açıklamaya yetmiyor. Bu da karşılaştırmalı eğitimde "başarı reçetesi" arayışının neden dikkatli yapılması gerektiğini gösteriyor.

Kopyalamak mı, öğrenmek mi?

Finlandiya'nın başarısını tek bir politikaya bağlamak yanıltıcı olur. OECD'nin öğretmen politikalarına ilişkin raporu, öğretmenliğin cazibesinin eğitim düzeyi kadar çalışma koşullarına, mesleki özerkliğe ve kariyer olanaklarına da bağlı olduğunu vurgular.^[6] Tirri de Finlandiya modelinin öğretmenlere duyulan toplumsal güven ve mesleki özerklik gibi koşullarla birlikte anlaşılması gerektiğine dikkat çeker.^[2]

Bu nedenle Türkiye için verimli soru "Finlandiya gibi olmak için ne yapmalıyız?" değil, "Finlandiya deneyiminin hangi unsurları bizim bağlamımızda işe yarar?" olmalıdır. Öne çıkan üç unsur şöyle sıralanabilir:

1. **Güçlü uygulama okulları:** Üniversiteyle sıkı iş birliği içinde çalışan okullar, kuram ile uygulama arasındaki kopukluğu azaltır. Uygulama sürecini [öğretmenlik uygulaması nedir?](#) yazımızda ele aldık.
2. **Araştırma okuryazarlığı:** Öğretmen adaylarının araştırma kanıtlarını okuyup yorumlayabilmesi, uzun vadede sınıf kararlarının niteliğini artırır.
3. **Mesleki özerklik ve güven:** Öğretmenlere kendi sınıflarında profesyonel karar alma alanı tanımak, modelin görünmeyen ama belirleyici unsurudur.

Sonuç

Finlandiya'nın öğretmen yetiştirme modeli yüksek lisans düzeyinde, araştırmaya dayalı ve uygulama okullarıyla bütünleşik bir yapıya sahip. Türkiye'nin yeni modeli de lisans sonrasına bir hazırlık dönemi ekleyerek öğretmen yetiştirmeyi uzatıyor. İki model arasındaki asıl fark sürede değil, bu sürenin nasıl bir mesleki kimlik oluşturduğunda aranmalı. Türkiye'deki sistemin genel yapısı için [eğitim fakültesi nedir?](#) yazımıza bakabilirsiniz.

Özet

- Finlandiya'da okul öncesi dışındaki öğretmenlerin büyük çoğunluğundan **yüksek lisans derecesi** beklenir.
- Öğretmen eğitimi 1970'lerin sonundaki reformla üniversitelere bağlandı ve **araştırmaya dayalı** bir yaklaşım benimsendi.
- Türkiye'de ana model dört yıllık eşzamanlı lisanstır; 7528 sayılı Kanun ise buna akademide hazırlık eğitimi ekledi.
- Finlandiya modelini kopyalamak yerine, mesleki özerklik ve güven gibi bağlamsal koşullarla birlikte okumak gerekir.

Sık sorulan sorular

Finlandiya'da öğretmen olmak için ne gerekir?

Eurydice verilerine göre Finlandiya'da sınıf öğretmenleri ve alan öğretmenleri için yüksek lisans derecesi gerekir. Okul öncesi öğretmenleri için ise lisans derecesi yeterlidir.

Finlandiya'da öğretmenlik neden bu kadar tercih ediliyor?

Araştırmacılar mesleğin toplumsal saygınlığını, öğretmenlere tanınan mesleki özerkliği ve yüksek lisans düzeyinde, araştırmaya dayalı öğretmen eğitimi başlıca etkenler arasında sayar.

Araştırmaya dayalı öğretmen eğitimi ne demek?

Öğretmen adaylarının eğitim araştırmalarını okuyup yorumlayabilmesi, kendi sınıflarında sistemli sorgulama yapabilmesi ve yüksek lisans tezi hazırlaması anlamına gelir. Amaç, öğretmenin kararlarını araştırma kanıtına dayandırabilmesidir.

Finlandiya'da öğretmen eğitimi kaç yıl?

Sınıf ve alan öğretmenleri için lisans ve yüksek lisans kapsayan eğitim genellikle toplam beş yıl sürer ve 300 AKTS'ye karşılık gelir.

Türkiye Finlandiya modelini uygulayabilir mi?

Modelin bazı unsurları, örneğin güçlü uygulama okulları ve araştırma becerisi, uyarlanabilir. Ancak öğretmen seçimi, mesleki özerklik ve toplumsal güven gibi bağlamsal koşullar farklı olduğu için modeli olduğu gibi aktarmak gerçekçi değildir.

Türkiye'de öğretmen yetiştirme Finlandiya'dan nasıl ayrılıyor?

Türkiye'de ana model dört yıllık eşzamanlı lisanstır ve 7528 sayılı Kanun'la mezuniyet sonrasında akademide hazırlık eğitimi eklendi. Finlandiya'da ise öğretmen eğitimi yüksek lisans düzeyinde üniversitelerde tamamlanır.

Kaynaklar

- 1 European Commission, Eurydice (2025). Finland: Initial Education for Teachers Working in Early Childhood and School Education.
- 2 Tirri, K. (2014). The Last 40 Years in Finnish Teacher Education. Journal of Education for Teaching, 40(5), 600–609.
- 3 European Commission, Eurydice (2026). Türkiye: Initial Education for Teachers Working in Early Childhood and School Education.
- 4 Millî Eğitim Bakanlığı (2026). Millî Eğitim Akademisi Hazırlık Eğitimi Programı Yayınlandı.
- 5 OECD (2023). PISA 2022 Results (Volume I): The State of Learning and Equity in Education.
- 6 OECD (2005). Teachers Matter: Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers.

Atıf

BÖTE Editör Ekibi. (2026, 25 Eylül). Finlandiya Öğretmen Yetiştirme Modeli: Türkiye İçin Dersler. *BÖTE Blog*. <https://bote.web.tr/blog/finlandiya-ogretmen-yetistirme-modeli>

Bu belge hakkında. Bu PDF, bote.web.tr'deki [Finlandiya Öğretmen Yetiştirme Modeli: Türkiye İçin Dersler](#) yazısının BT-019 kodlu belgesinin 1.0 sürümüdür.

Sürüm geçmişi ve değişiklikler: bote.web.tr/d/bt-019. Güncel sürümü ve bütün yazıların PDF'lerini bote.web.tr/pdf adresinde bulabilirsiniz. Elinizdeki dosyanın bizim yayımladığımız sürümle birebir aynı olup olmadığını bote.web.tr/d adresinde denetleyebilirsiniz; dosya cihazınızdan dışarı gönderilmez.

© 2026 bote.web.tr · Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi



PDF merkezi

BÖTE bölümü, eğitim fakültesi ve öğretmenlik üzerine ücretsiz, kaynaklı yazılar. Bu belgenin güncel hâli ve çok daha fazlası sitede.

Blog yazıları

Eğitim teknolojileri, kuramlar ve öğretmenlik

bote.web.tr/blog

PDF merkezi

Güncel PDF'ler, sürüm geçmişi ve doğrulama

bote.web.tr/pdf

BÖTE hakkında

Bölümün tarihi, amacı ve fakültedeki yeri

bote.web.tr/about

Müfredat

Dört yıllık ders programı ve dersler

bote.web.tr/curriculum

Mezunlar ve meslek

Mezunların çalıştığı alanlar ve unvanlar

bote.web.tr/graduation

Belge doğrulama

PDF'inizin güncel ve özgün olduğunu denetleyin

bote.web.tr/d



Üniversite topluluklarını, etkinlikleri ve şirketleri tek uygulamada buluşturan ücretsiz kampüs platformu.

- **Dijital portföy**
Katıldığınız etkinlikleri ve sertifikalarını uniconnectly.com/@kullaniciadi adresinde herkese açık sergile
- **Sertifikalar**
Platformda verilen sertifikalar doğrulanmış işaretli, edu.tr e-postan onaylı
- **Topluluklar ve etkinlikler**
Üniversitelerdeki toplulukları ve takvimi tek ekranda gör, başvurulmuş etkinliklere katıl
- **Doğrulanabilir katılım**
QR ile giriş yaptığınız etkinlikler portföyünde doğrulanmış listelenir
- **Anlık fırsatlar**
Staj, iş ve burs duyuruları akışına düşer
- **Üye kartı indirimleri**
Takip ettiğiniz toplulukların anlaşmalı işletme indirimlerinden yararlan



Ücretsiz keşfet

QR kodu okutun ya da uniconnectly.com adresine girin.



Diğer yapımlarımız

UniConnectly gibi bunlar da bizim yapımlarımız. Bu belgeyi ücretsiz sunuyoruz; yapımlarımızı keşfetmeniz ve çevrenizle paylaşmanız, bu çalışmalarını sürdürmemiz için en büyük destektir.

ahmetcelen.com.tr

Üniversite ve kamu sınavlarına ücretsiz matematik: konu anlatımları ve PDF'leri, çıkmış sorular ve sınav geri sayımları.

ahmetcelen.com.tr



Hayvanseverlerin sosyal medyası ve veteriner akıllı klinik yönetim uygulaması.

veterito.com